

Évközi 13. vasárnap

2Kir 4,8–11.14–16a

Ne ámítsd szolgádat

Elizeus egy nap elindult és átment Sunembe. Ott lakott egy előkelő asszony, aki meghívta asztalához, s így ahányszor csak átment, mindig betért hozzá enni. Az (asszony) így szólt férjének: „Nézd, tudom, hogy Istennek szent embere az, aki mindig betér hozzánk. Rendezzünk hát be neki a tetőn egy kis szobát, tegyünk bele ágyat, asztalt, széket meg méceszt, s ahányszor csak betér hozzánk, fölmehet majd ebbe a fönti szobába és lefekhet.” Történt, hogy egy nap megérkezett, betért a fönti szobába és lefeküdt. ...Tovább kérdezte hát: „Mégis, mit lehetne tenni érted?” Gechasi így válaszolt: „Ó, nincs neki fia és a férje öreg.” Erre megparancsolta: „Hívd ide!” Odahívta, az be is lépett az ajtón. Akkor így szólt hozzá: „Egy esztendő elteltével ilyen idő tájt fiút dajkálsz.” Azt felelte: „Nem uram, ne ámítsd szolgádat!”

Illés Kr. e. IX. századi izraeli próféta, akinek alakja megjelenik a zsidóságon kívül a kereszténységben és az iszlámban is, vagyis az Ószövetség, a Talmud, a Misna és a Korán is ír róla. Malakiási messiási elképzés szerint ő fog visszatérni mint a végidő prófétája.

Ácháb király (Kr. e. 874–853) idején működött. A Királyok könyve szerint (1Kir 21–19 és 2Kir 2,1–17) Tisbéből való, de származásáról, személyéről, sem Tisbe helyéről semmit sem tudunk. Váratlanul jelenik meg a Királyok könyvében. Története a folklórból származik, és Ácháb király felesége és rossz szelleme, a türoszi származású Jezabel ellen küzd. A királyné válaszul hajtóvadászatot indít ellene, ezért Illés és társai elmenekülnek, és a Kerit-patak völgyében találnak menedéket. A szárazság miatt azonban előmerészkedik, és a föníciai Szarepta városában egy özvegynél bujkál. Amikor Izraelben már reménytelenné válik az élelemhiány, Illés „párbajra” hívja Baál papjait Kármel-hegyére Szamária és Tirusz határán. A szükségben segítséget nyújtó Isten képével akarja meggyőzni Izrael népét, és valóban, Jahve tüzet küld áldozatára, sőt az Isten-ítélet után elered az eső is.

Jezabel királyné ezek után elüldözte az országból, a Sínai-félszigetre ment, ahol Mózeshez hasonlóan a hegyen találkozott Jahvéval. Távozása a földről különös: egy forgószelemben hagyja el a földet, miután kiválasztotta utódát, Elizeust. A Biblia ettől kezdve rengeteg szövegrészt

hoz az életéről, amelyek később Jézus tetteiben és szavaiban térnek vissza.

Jézus a színeváltozáskor a Tábor-hegyen Illéssel és Mózással együtt jelent meg a tanítványai előtt. Jézust, illetve Keresztelő Jánost a zsidók közül sokan Illés megtestesülésének gondolták. Számtalan apokrif irat jelent meg róla, személyével a profán irodalom is sokat foglalkozik. Mint a rettenthetetlen hívő, isteni közvetítő jelenik meg az irodalmi alkotásokban, Ady Endre számos költeményben dicsőíti.

Illés az Istennek elkötelezett ember példaképe, az istenhitért szenvedő emberek mindegyike megtalálja Illés alakját. A megalkuvás nélküli próféta, mert tudja, amint a hit fontos kérdésében valaki megalkuszik, elveszíti hitelét, és megfertőzi a hirdetett hitet is. Jézus is Illés szellemével jár körbe (Lk 1,17). Ennek ellenére a Jakab levélben azt olvassuk, hogy Illés, hozzánk hasonlóan gyarló ember volt (5,17), Isten erejével azonban csodákra volt képes. Azt pedig hogy a messiási kép mennyire összefonódott az alakjával mi sem bizonyítja jobban, mint Jézus agóniájakor a Golgotán a körülötte állók úgy gondolták, hogy Illést hívja (Mt 27,41). Ezért a haldoklók környezetében is korábban imádkoztak Illés prófétához. Minden vallásüldözés idején a legfontosabb, hogy a lelkünket el ne veszítsük, a hitünket meg ne tagadjuk. A kis megalkuvásokon keresztül lassan veszítjük el a meggyőződésünket, és gyengülünk el, elveszítvén lelki erőnket is. Megdöbbentő hogy a mártírok éppen az üldözések idején voltak képesek olyan tanúságtételre, amire maguk sem gondolták volna, hogy képesek lesznek. Azért mondhatjuk, minden tanúságtévő hívő Illés szellemében jár.